

Ольга Євстігнєєва

ЯЗИКИ НА ВСІ СМАКИ

Майже два місяці я намагалася повернути дівчину-кішку: і благала її, і нявкала по-котячому, і ходила навколішках, але Фелісія глузливо поглядала на мене і вигинала хвостик. Я вже була схильна думати, що події того похмурого вечора були лише плодом моєї уяви. Проте якось, поринувши в читання книжки, я краєм ока побачила знайоме світло, яке линуло з кухні, куди щойно зайшла Фелісія. Я побігла на світло і побачила дівчину-кішку, яка з насолодою попивала молочко.

– Ну скільки можна годувати мене сухим кормом? Я так скучила за молоком! Ти що забула, що я – незвичайна кішка? – промовила вона, допиваючи.

– Якщо чесно, то забула. Ти так давно не з'являлася.

– Але сьогодні я знову з тобою. Що ти там читаєш? Хочеш сьогодні послухати про язики? – глянувши на мою книжку, запитала Фелісія. – Вмошуйся зручніше, поговоримо. Про що ти вже дізналася?

– Я прочитала, що у тварин, як і в людей, язики є органами смаку. А ще язик, як лопатка, допомагає перекидати їжу при розжовуванні та прощтовхувати її при ковтанні.

– О, я бачу, що з'явилася вчасно, бо ти й уявлення не маєш, що можна витворяти язиком! – Фелісія почала розповідь.

– А чому у тебе такий довгий язик?

Це у котів язики, як довгенькі лопатки, а в багатьох інших тварин язики різні і за формою, і за розмірами. У проєхидни, приміром, беззубий рот відкривається маленькою щілинкою. З неї висувається язичок завдовжки 18 сантиметрів. При довжині тіла тварини 35 сантиметрів, такий язик можна вважати величезним. Він вкритий дуже липким секретом, що дозволяє спритно ловити комашок, а оскільки в роті немає зубів, цей язичок ще й розтирає здобич об піднебіння.

А язик гігантського мурахоїда у довжину становить 60 сантиметрів, і починається він буквально в грудній клітці. За один раз він може злизати сотні термітів і мурашок, а за добу з'їдає біля 20 000 комах! І ще: у цього мурахоїда – найдовший язик по відношенню до розмірів тіла. А частота, з якою мурахоїд викидає і втягує язик вражає – 160 разів на хвилину. Панголін також злизує мурашок і має для цього стрічкоподібний язик. Їсть панголін із заплющеними очима та затиснутим носом, адже комахи, захищаючись, нападають на ворога, який, в порівнянні з ними, є гігантом. Сам панголін для них неприступний, але він мусить захищати свої очі та ніздрі.

У дятла язик також призначений для діставання комах із глибоких схованок, і тому він також доволі довгий, а на кінчику має роговий гостряк і зазублини для захоплення комах. А ще язичок рухається, спіралью закручуючись. Комашні не врятуватися.

У тварини з найдовшою шиєю на суходолі – жирафи, і язик нівроку – близько 30 сантиметрів; це робить велета ще вищим. Завдяки цьому жирафа дістане найвіддаленіший листочок на дереві заввишки 5,5 метрів!

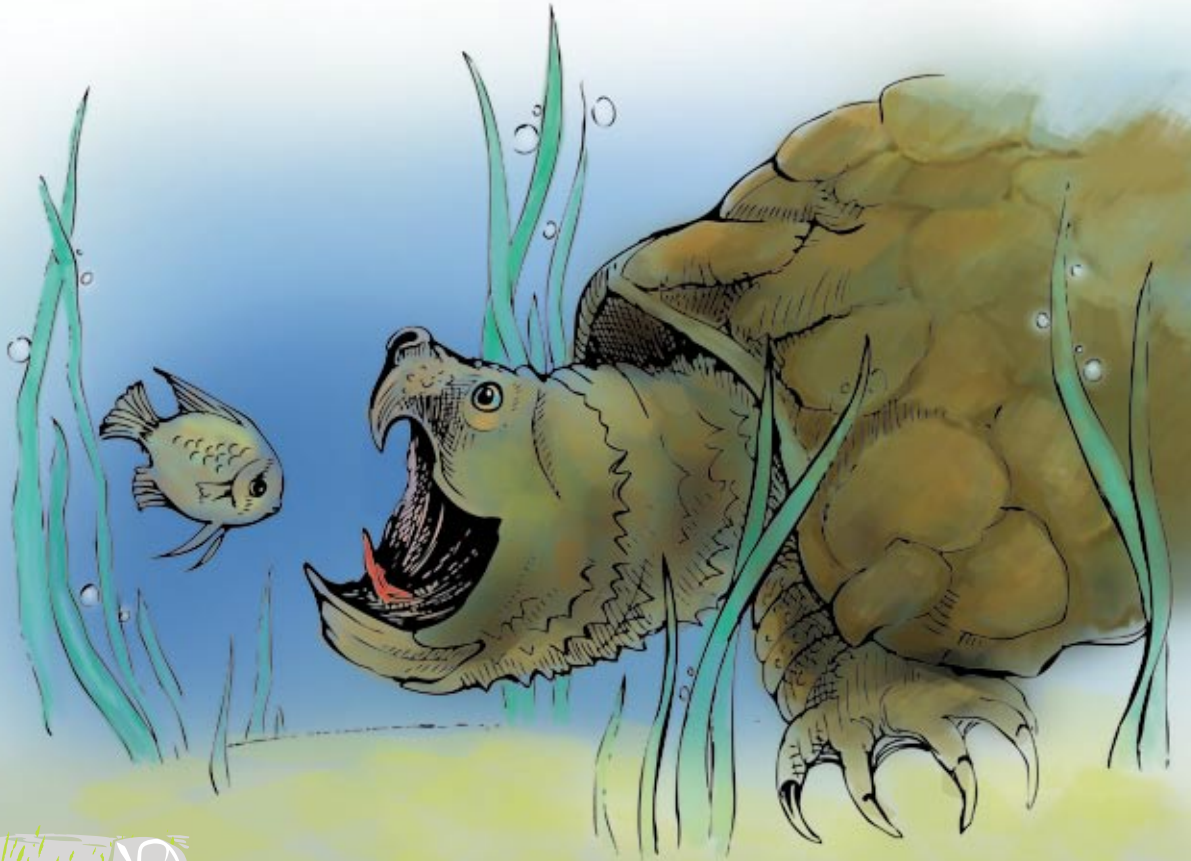

Реактивний язик

- А чи знаєш ти, що володар найшвидшого язика є родичем динозаврів?
- Ти маєш на увазі хамелеона?
- Саме так! Помітивши соковиту комашку, він викидає довгого липкого язика, одразу пережовує смакоту, і все це здійснює за лічені частки секунди. Людське око, не озброєне відеокамерою, помітити такий "постріл" не встигає. Таким самим чином полюють жаби, і язик у них прикріплюється не біля глотки, а в передній частині рота, щоб викидатися якомога далі.

Язик-пензлик чи щіточка

Медовий опосум, завбільшки з мишку, харчується переважно пилком і нектаром, злизуючи їх з квітів. Язичок у нього формою нагадує пензлик. Для такої ж мети щіткоюязики папуги мають особливий язик-щіточку, на поверхні якого є щетинки.

На всі язики майстер

Грифова черепаха живе у воді. У голодній черепахи червоподібний язичок стає червоненьким, і для полювання достатньо відкрити рота і чекати, доки якусь рибку не зацікавить черв'ячок. Рибка запливає в рота, а її – гам і немає.

Деякі гекони язиком протирають свої очі від пилинок, які туди потрапляють, а в багатьох папуг язик – ложечка для зручнішого утримування зернят та горіхів.

– А що ти скажеш про жало змії? – наважилася я запитати дівчину-кішку.

– Ну, насправді "жало" мало б жалити, тому така назва язичкові зовсім не підходить, – відповіла Фелісія, утримавшись від очікуваного мною сарказму. – Язик у змії – багатофункціональний, хоч і не призначений для заковтування їжі. Змії, як пам'ятаєш, полюють на теплокровних тварин і не їдять мертвечини. Свіженька їжа – запорука здоров'я! Тому змія періодично висовує язика, так, наче лоскоче повітря. При цьому язик відчуває тепло, яке випромінює тварина, отже такий язик доречно було б називати термометром, але він відчуває також смак і запах.

– Мій язик – теж особливий, – гордо промовила кішка, широко позіхаючи, – адже він має на поверхні велику кількість шкірних ворсинок, які допомагають пити молочко та вичищати хутро від бруду.

Вмить дівчина присіла, вигнула спину і на коліна мені скочила вже кішкою. Граціозно вигинаючи спинку, як завжди, почала запрошувати мене погладити її. Як можна відмовити такій розумниці! Погладжуючи сіреньку спинку подруги, я думала, які таємниці вона розкриє мені наступного разу.

